ולמאן דאמר הילך פמור אמאי איצמריך

קרא למעומי קרקע משבועה הא כל קרקע

הילך הוא אמר לך איצטריך קרא היכא

דחפר בה בורות שיחין ומערות א"נ "היכא

דטענו כלים וקרקעות והודה בכלים וכפר

בקרקעות ת"ש שדתני רמי בר חמא ארבעה

שומרין צריכין כפירה במקצת והודאה

במקצת שומר חנם והשואל נושא שכר

והשוכר היכי דמי לאו דא"ל הילך לא

דאמר ליה ג' פרות מסרתי לך ומתו כולהו

בפשיעה וא"ל איהו חדא לא היו דברים

מעולם וחדא מתה באונם וחדא מתה

בפשיעה דבעינא שלומי לך דלאו הילך הוא

ת"ש דתני אבוה דרבי אפטוריקי לדרבי חייא

קמייתא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי

כלום והעדים מעידים אותו שיש בידו חמשים

זוז יכול ישבע על השאר ת"ל יעל כל אברה

אשר יאמר כי הוא זה על הודאת פיו אתה

מחייבו ואי אתה מחייבו על העדאת עדים

מתניתא קא רמית עליה דר' חייא ר' חייא

תנא הוא ופליג והא קרא קאמר ההוא

ילמודה מקצת המענה ואבוה דר' אפמוריקי י

אמר לך כתיב הוא וכתיב זה חד למודה

מקצת המענה וחר להעראת עדים רפמור

ואידך חד למודה מקצת המענה וחד ילמודה

ממין המענה ואידך מודה ממין המענה לית

ליה (6) [א] וסבר ליה כר"ג דתנן גימענו חמין

והודה לו בשעורין פמור ור"ג מחייב: ההוא

רעיא דהוו מסרי ליה כל יומא חיותא

בסהדי יומא חד מסרו ליה בלא סהדי לסוף

אמר להו לא היו דברים מעולם אתו סהדי

אסהידו ביה דאכל תרתי מינייהו א"ר

זירא אם איתא לדר' חייא קמייתא משתבע

אשארא אמר ליה אביי אם איתא משתבע

והא גזלן הוא א"ל שכנגדו קאמינא

השתא נמי דליתא לדר' חייא נחייביה

מדרב נחמן דתנן? מנה לי בידך אין לך

בידי פטור יואמר רב נחמן ימשביעין אותו

שבועת היסת דרב נחמן תקנתא היא

ותקנתא

[רב אלפס

וכשבועות פ"ו דף שה]:

ב ב מיני פ"ג מהלי מוטו

ונטען ה״ח סמג עשין לה טוש״ע ח״מ סי׳ פח

מעיף ז:

בא ג מיי׳ שם הלכה ח ופ״א שם הל׳ ג

ופ"ט מהלי נ"מ הלכה יא

סמג שם טוש"ע שם סי"ב וסי' ת ס"ד:

בב ד מיי׳ פ״ה מהלכות

טוען ונטען ה"ג סמג שם טוש"ע שם סי עה

מ"ו וסי׳ פו סעיף א:

לקמן לח. ב"ק קו.,נשבועות למ:], ג) לקמן ק: ב"ק לה: שבועות לח: מ. (כתובות קח:), ד) שבועות לח:, ה) נשם מ: לחמו נו. ו) כש"ל מ"ז. לן הן, ה) לש ל מין, ז) [דף ג.], ה) [דף ג.], ט) רש"ל, י) עי נ"י כאן ובגמ' שם, כ) ל"ל המדיר לף ע:, () [וע"ע תוס׳ שבועות מו. ד"ה בטוענו], מ) ולב: מו. וב"ב לג:ו.

תורה אור השלם ו על כָּל דְבַר פָּשַׁע עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר עַל שֶׂה עַל שַּׂלְמָה עַל כָּל אֲבֵרָה יאמר כי הוא זה עד האלהים יבא דבר שָׁנִיהֶם אֲשֶׁר יַרְשִׁיעֻן שֶׁלָהִים יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם אֱלֹהִים יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם שמות כב ח לרעהו:

הגהות הב"ח (א) גם' דסבר ליה כרכן : למליאני

גליון הש"ם

רום' ד"ה רבי חייא וכו' אר"ח א"ש. עיין נדה דף כו ע"א ברש"י ד"ה אמר אביי: ד"ה אי וכו' דהלכה כר"ח. עיין שבועות דף מו ע"א תוס' ד"ה בטוענו: ד"ה שכנגדו. וא"ת מ"ש, יש לטייו איר לעיין הקושיא דין זה ערוך במתני׳ רפ״ז דשבועות דשכנגדו

הנהות הנר"א האו זוו בי זה. [א] גמ' (וס"ל כר"ג דתנן ייייי והודה לו טענו חטין והודה לו בשעורין פטור ור"ג מחייב) מא״מ:

חשוד נשבע ונוטל והו"מ

להקשות שם במקומו:

רבינו חננאל

ומקשי' על רב ששת מהא דתני רמי בר חמא בהגוזל דתני רמי קמא הלכ' נתן לו את קמא הזכל מון לד אות הקרן. ד' שומרין צריכין כפירה במקצת והודאה במקצת ואלו הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר והא בהאי דקא מודה ליה הילך וקתני דחייב. ודחי רב ששת לא לעולם הילך פטור והאי כגון דטעין ליה ג' בהמות מסרתי לך ומתו להו כולהו בפשיעותך וחייב אתה . בשלשתז ואמר לו השומר וו היא כפירה במקצת. וחדא פשעתי בה ומתה חייב לשלמה . היא הודאה במקצת ואינו הילך דהא ליתא בעינא אלא אני חייב לשלם קאמר ליה. וחדא מתה לה באונס וסבר רמי דהאי דחייבה תורה לשומר שבועה בטענת אונסין מדכת׳ כי יתן אל אונטין מוכוני כי יונן אל רעהו חמור או שור או שה וכל בהמה לשמור וטעז השומר מת באונס או תהיה בין שניהם. צריכה בפירה והודאה במקצת כדכתיב אשר שבתור׳

בשבועות (דף מב:) ולקמן בפרק הזהב (דף מ:): וחפר בה בורות שיחין ומערום. דלאו הילך הוא שהרי קלקלה: אי נמי. להיכן דהודה בכלים דלאו הילך הוא ואשמועינן דאינו נשבע אכפירת יי (שעבוד)

קרקעות: ד׳ שומרין. שבועה האמורה בהן בשומר חנם שנגנבה הימנו ושומר שכר שנאנסה ובשואל שמתה מחמת מלחכה: לריכין כפירה במקלת והודחה במקלת. כפירה לח הויא אלא בכופר ממש או לא היו דברים מעולם או החזרתי לך הודאה לא הויא אא"כ הודה ממש שיש לו בידו שחייב להחזיר לו נמלא שאין חיוב שבועת השומרים באה אלא אם כן טען שלש פרות באחת כפר לו ובאחת הודה לו שישנה בידו והשלישית אומר לו נאנסה או אם שומר חנם הוא אומר לו בשלישית נגנבה דחייב עליה שבועה האמורה בפרשה ושמות כב) שלא שלח ידו במלאכת רעהו דאילו שבועה דכפירה אין זו שבועה האמורה בשומרים. ובלאו כפירה נמי לא תחייביה שבועת שומרים דכתיב בשומר חנם כי הוא זה דמינה נפקא לן (שבועות לט:) שמודה במקלת וכפר במקלת ולאפוקי ממ"ד בבבא קמא בהגוזל [קמא] (דף קז.) עירוב פרשיות כתוב כאן וכי כתיב כי הוא זה לאו אשומר חנם דכתיב גביה קאי אלא אאם כסף תלוה ואשמועינן האי תנא דבשומרים נמי בעינן כפירה והודאה והשבועה האמורה בפרשה על פרה שלישית: היכי דמי. פרה של הודאה: לאו. דקיימא קמן ואמר ליה קחנה בכל מקום שהיא דהיינו הילך: חידך מתה לה בחונם. ועליה הוא נשבע שבועת שומרין: וחדא מתה לה בפשיעה. היא של הודאה ולאו הילך הוא: פ"ש דפני אבוה דרבי אפטוריקי. ת"ש מינה תיובתא: לרבי חייח קמייתה. כלומר ת"ש לדרבי חייא קמייתא דאמר לעילי שלא מהא הודאת פיו גדולה מהעדאת עדים כו': אשר יאמר וגו'. מודה לו במקלת מכלל דכופר במקלת וכתב בההוא לעיל מיניה ונקרב בעל הבית אל האלהים ודרשינן לקמן (דף מא:) ונקרב לשבועה: ההוא. מיבעי ליה להודאת מקנת דמחייבא עליה שבועה ואתיא העדאת עדים מינה בקל

וחומר כדלעילם דליכא קרא יתירא דתדרוש מינה מיעוטה: וחד להעדחת עדים. למעוטה: וחד להודחה ממין הטענה. דבעינן שתהא הודאה ממין טענת כפירה שאם טענו סאה של חטים והודה לו בשעורים פטור: אם איתא לדרבי חייא. אם הלכה כמותו: אמר ליה אביי ואם איתא לדרבי חיים משחבע החי. בתמיה: והח גולן הוח. וכי חמר רבי חיים במלוה אי נמי בפקדון שלא שלח בו יד ואבד ממנו דאיכא למימר אשתמוטי משתמיט: **לשרנגדו האמינא**. אם שבועה מוטלת עליו נשבע שכנגדו ונוטל כדאמרינן בשבועות (דף מד:) שהחשוד על השבועה תקנו חכמים שכנגדו נשבע: השתה נמי. כי ליתה לדר' חייה וחין כאן הודאה במקלת: נחייביה. שבועת היסת מדרב נחמן וישבע שכנגדו ויטול: היסת. שבועה שהסיתו חכמים לכך להסיתו להודות

וטעמא מפרש בשבועות (דף מ:) חזקה אין אדם טוען אא"כ יש לו בידו: דר"נ סקנסה היה. דהה מדחורייתה לה רמי שבועה עליה: ותקנתא

חיי דכל העולם יביאוהו לידי שבועה ויטלו כל אשר לו ועוד דהתם אמר ליה שבועה דאורייתא אית לי עליך או תשבע או תשלם אבל הכא הוא ברצון ישבע אם נניחנו ולכך לא ישלם: אין דך בידי פשור וא"ר נחבון. מהכא משמע דהלכה כלישנא קמא דפ׳ שבועת הדיינים (שם דף מא. ושם ד״ה מאן) דלא בעי דררא דממונא אלא אפי׳ כופר הכל חייב שבועת היסת מדלא מייתי הכא סיפא דנתחיו לך פטור וכן פירש בשערים דרב האי ואי טעין איני יודע בכל ישבע שאינו יודע:

למאי אינטריך קרא למעוטי קרקע משנועה. דילפינן לה מכלל ופרט 🦰 מ"ד הילך פטור קרא אמאי איצטריך בו'. חימה גם למ"ד הילך חייב אמאי איצטריך קרא למעוטי הא בקרקע לא שייך משתמיט וכן ש ופר"ין לקמן דכי כופר במקלת קרקע פטור הוא דנאמן הוא מטעם דאין אדם מעיז כיון דלא שייך הכא אשתמוטי קא משתמיט

ושמא גם בקרקע שייך קלת אשתמוטי קא משתמיט כי שמא משכנה וסבר עד דהוה לי זוזי ופרענא ליה: אמאי איצטריך קרא למעוטי. תימה הא ליכא קרא

מיותר למעוטי קרקעות אלא מכלל ופרט וכלל ממעטינן להו וכלל ופרט וכלל הצטריך למעוטי שטרות וי"ל דקשיה ליה המהי היצטריך תנה למילף קרקעות מכלל ופרט כיון דהילך פטור וא״ת לימא דאינטריך למעוטי משבועה דעד אחד מיהו י"ל משום דמתני׳ דאין נשבעין על הקרקעות מיירי בשבועה דמודה במקלת: א"ב דשענו כדים וקרקעות. מהכח משמע דטענו חטין ושעורים והודה באחד מהן דחייב דדוקא כלים וקרקעות פטור הא חטין ושעורים חייב וכן סברי שמואל ורבי יוחנן לחד לישנא פרק שבועת הדיינין (שבועות דף מ.): שומר חגם. פטור מכל חוץ מפשיעה ושואל חייב בכל חוד ממתה מחמת מלאכה ונושא שכר והשוכר במקלת חייב ובמקלת פטור ולכך תנא להו כסדר זה ולא שנאם כסדר כתיבתם וא"ת ואמאי לא מקשה מכמה משניות י דוה אומר עד הזיו ווה אומר עד החלון ועשרה גפנים דשבועות (דף מב:) ומתניתין דהשואל (לקמן דף לו: ושם) דוה אומר שאולה וזה אומר שכורה דמיירי בפקדון הא הילך הוא וי"ל דניחא ליה

לאקשויי מכל ד׳ שומרין: רבי חייא תנא הוא ופליג. אי גרס לעיל (ג.) ®א"ר חייא א"ש ואפילו אי גרסינן תני ר' חייא י"ל דהכי קאמר דאפילו לא הוה ברייתא תנא הוא ופליג: והודה בשעורים פמור. אף מן השעורים כדמוכח שלהי המניח (ב"ק דף לה: ושם ד"ה לימא): במרי לימא): דאמרי ליה אל תחזיר אלא בעדים דאל"כ הא קי"ל (כתוצות ית.) המלוה :את חבירו בעדים א"ל לפרעו בעדים אי איתא לדרבי חייא. נראה °דהלכה כרבי חייא דהא לעיל מוקי לה

כרבנן דר"ג דהלכה כוותייהו כדפריך שלהי המניח (ב"ק שם) מאי קמ"ל תנינא וכן בפ' השואל (לקמן ק. ושם) פריך אמאי טענו חטין והודה לו בשעורים הוא וכן סברי רב ושמואל בפ׳ שבועת הדיינין (שבועות דף מ. ושם) אע"ג דקאמר הכא אם איתא הכי נמי אשכחנא פ' כי (אע"פ) (כתובות דף נט) דקאמר אם איתא לדרב הונא דאמר יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניזונת וכו׳ ובפרק שני דייני גזירות (שם דף קו:) פסיק כרב הונא 0 תימה אפי׳ אי איתא לדרבי חייא לא משתבע הכא דאסהידו עליה דאכל תרי מינייהו דמה להצד השוה שבהן שכן לא הוחזק כפרן תאמר הכא דהוחזק כפרן כדפריך לעיל (ד.) והכא לא שייך משתמיט ושמא י"ל אחרי שלמד שיש שבועה בהעדחת עדים במלוה מעתה חין לחלק בין מלוה לפקדון: שבנגדן קאמינא. "וא"ת מאי שנא דבחשוד על השבועה שכנגדו נשבע ונוטל אמאי לא אמרינן מחוך שא"י לישבע משלם כדאמר גבי חמשין ידענא וחמשין לא ידענא (לקמן דף זה.) ובנסכא דר׳ אבא (שבועות דף) מי וי"ל הכא אי אמרי׳ משלם לא שבקת ליה

יומא חד מסרו ליה בלא סהדי אמר לא היה דברים מעולם אתו סהדי אסהידו דאכל תרי מינייהו אמר רבי זירא אי איתא לדר׳ חייא כלומר אילו נתברר לי דהלכתא כרי מיתא בהא הייתי דן אותו לשלם השנים שאכל ולישבע על השאר שבועה דאורייתה כוום אילו נתברר לי דהלכתא כרי חיא בהא הייתי דן אותו לשלם השנים שאכל ולישבע על השאר שבועה דאורייתא דירון שהוא גזלן ישבע שכנגדו ויטול. ומקשה לר' זירא אפי הכי אי ליתא לר' חייא נחייביה מזתנן מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום פטור. ואמר רב נחמן ומשביעין אותו שבועת היסת מדרבנן. ופריק לה דרב נחמן תקנתא היא מדרבנן ותקנתא לתקנתא לא עבדינן כלומר נעשה עוד תקנה על זו דרב נחמן להישבע כנגדו ויטול כולי האי תקנת לתקנתא לא

יאמר כי הוא זה ופירושו אשר יאמר הנתבע כי הוא שאתה טוענני אינו כולו אמת אלא זהו בלבד שנמצאת כפירה במקצת המוד כי היו הדרוטה אמר המוד והנובכ בי הוא אחתו כונג או בירו אות את את הביב שבמאות באיד בקבור. ההדראה במקצת ואי את מוצא כפירה במקצת והודאה במקצת ושבועה באונסין אלא בטוען ג' פרות מסרתי לך כמו שפירשנו למעלה אבל אם יטעון עליו בשתים והלה טוען חדא לא היה דברים מעולם וחדא מתה באונס כפירה איכא הודאה ליכא ואי טעיז חדא מתה בפשיעה וחדא באונס הודאה איכא כפירה ליכא הלכד לא משכחת כפירה במקצת י. והודאה במקצת וחיוב שבועה באונסין אלא בטוען ג׳ פרות מסרתי לך כו׳. ואע״ג דפריק רבי חייא כל קושיא דאקשן

מוסף רש"י

ארבעה שומרים צריכין . כפירה במקצת והודאה במקצת. האמורות בהן, כגון שומר חנם לישבע שנגנבה ושומר שכר לישבע שנאנחה ושואו לישבע שמתה ממלאכה (לקמן צח.) **לריכין כפירה** נמקלת והודאה במקלת קודם שיתחייבו שבועה, ואם נשבטו בלא כפירה וחוד ההים בנמו בפירה והודחה חין שבועתו של שומר חנם כלום ולח שוננו לוגט כנוט ולנו מחייבתו כפל (ב"ק קד:). טענו חטין והודה לו בשעורין פטור. אף מדמי שעורין, דהא אמר ליה מובע לאו שעורין יהבי לך ואסולי מחיל גביה (ב"ק לה:) דבעינו הודאה ממיו הטענה עלמה (לקמן ק:). ורבן גמליאל מחייב. דלא געי הטענה הודאה ממין הטענה (שבועות מ:), אין לך בידי פטור. שאין כאן הודאה שבועות לח:). משביעיו אותו. לשאינו מודה במהלת לקמן ו.) שבועת היסת. לשון שומא. ששמו חכמים עליי שבועה, כמו (שמואל א כו) אם ה' הסיתך בי (שבועות מ:).

רבינו חננאל (המשך) וסוגייא רהטא כרב ששת קיימא לן דהוא בתרא ותוב מדקתני לה בפ׳ השואל היו לו עבדים ומכר אחד הלוקח טוען הגדול קניתי והמוכר אמר הקטן מכרתי ישבע המוכר שהקטז מכר ישבע המוכו שהקטן מכו ואמרי׳ אמאי ישבע מה שטענו לא הודה לו כי בגדול טענו והוא לא הודה לו בגדול אמאי ישבע ועוד הילך הוא ועוד אין נשבעין על העבדים ש"מ מדתני לה גבי הלכת׳ פסיקתא הילך . נמי הלכת׳ הוא דפטור. ומקשי' תוב אקמייתא דר' חייא מהא דתני אבוה דר׳ אפטוריקי מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידים עליו בנ' יכול ישבע על השאר וכו׳. ופרקי׳ ר׳ חייא נמי תנא הוא ופליג על התנאים. והאי קרא דגמיר מיניה אבוה דר׳ אפטוריקי דריש ליה ר׳ חייא הכי אשר יאמר כי הוא [זה] מכאן דבעינן הודאה ממין הטענה ומקצת הטענה. אבל אבוה דר׳ אפטוריקי הבי תרי קראי חד ש״מ הני תרי קראי חד ש״מ דאין נשבעין בהעדאת עדים וחד למקצת הטענה וקיימא לן בהא כר׳ חייא. ההוא רעיא דהוו מסרי ליה